

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Türkische Texte mit französischer Übersetzung - Cod. St. Märgen 1

[Straßburg?], [um 1720]

Caput sextum

[urn:nbn:de:bsz:31-161021](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-161021)

CAPUT SEXTUM

De Conjugatione Verborum Persicorum.

EX duplici terminatione Infinitivi duplicem posse statui Conjugationem diximus supra Cap. 2. hujus partis quartæ. Prima ergo sit Verborum Infinitivum facientium in دن *den*. Secunda facientium eundem Infinitivum in تن *ten*. Ea autem sunt Verba secundæ hujus Conjugationis, quæ ante تن *ten* Infinitivi habent consonantem aliquam duram, ut sunt خ *chy*, س *sin*, ش *šin*, ف *fe*, post quas, ut in prima parte dictum est, ipsum د *dal*, si adesset, legi deberet ut nostrum *t*. Unde omnia, quæ molliorem consonantem sive *gezmatam*, sive vocali affectam, aut quiescentem unam ex literis و *waw*, ی *y*, ا *alif*, و *waw*, je sunt primæ Conjugationis. Cujus Paradigma ponemus more Arabico, incipiendo à tertia persona Præteriti utriusque numeri, tum ad secundas, & primas, pergendo sic ad Futurum, Imperativum, Infinitivum, Participia.

Paradigma primæ Conjugationis.

رسیدن *residen*, pervenire, attingere.

Præteritum.

	Sing.	Plur.
3	رسید <i>resid</i> , pervenit.	رسیدند <i>residend</i> , pervenerunt.
2	رسیدی <i>residī</i> , pervenisti.	رسیدید <i>residid</i> , pervenistis.
1	رسیدم <i>residem</i> , perveni.	رسیدیم <i>residim</i> , pervenimus.

Futurum, seu Aoristum.

	Sing.	Plur.
3	رسد <i>resed</i> , pervenit, nient, niat.	رسند <i>resend</i> , perveniunt, nient, niant.
2	رسی <i>resī</i> , pervenis, nies, nias.	رسید <i>resid</i> , pervenitis, nietis, niatis.
1	رسم <i>resem</i> , pervenio, niam, niam.	رسیم <i>resim</i> , pervenimus, niemus, niamus.

Imperativus modo nostro.

رس *res*, & cum incremento برس *bires*, perveni.

Infinitivus, ut supra.

رسیدن *residen*, pervenire.

Participium Præsens.

رسنده *resende*, رسان *resān*, رسا *resā*, & in compositione رس *res*, perveniens.

Participium Præteriti temporis, & Passivum.

رسید *reside*, qui pervenit, affecutus.

Formatur itaque Præteriti tertia persona ab Infinitivo abjecto ن *n* cum præcedente *fehâ*, in cujus locum succedit *gezma*, ut à رسیدن *residen*, pervenire, fit رسید *resid*, pervenit. Præfigitur interdum ب *bi* vel aliquando ex usu بی *bü*, quod dici potest incrementum magisque perfectionem indicat, ut برسید *biresid*, pervenit, sic بمرد *bümürd*, mortuus est, بیگفت *bügüft* dixit, & hoc incrementum, seu ب *bi* præfixum locum habet in omnibus temporibus respectivè, ut mox distinctè explicabitur.

Quòd si præfigatur huic Præterito particula می *mī*, etiam aliquando همی *hemī*, induit notionem nostri Imperfecti, ut می رسید *mīresid*, همی رسید *hemīresid*, perveniebat, می رسی *mīresi*, perveniebas, &c.

Sciendum verò dari alterum Perfectum formatum à participio præteriti temporis seu passivo, & verbo substantivo, quod sic conjugatur.

رسیده است *reside est* (& sine est رسیده *reside*) pervenit, رسیده اند *reside end*, pervenerunt, رسیده ای *reside ī*, seu *usit.* رسیده *resideī*, pervenisti, رسیده *reside īd*, perve-

pervenistis, رسیدہ ام *reside em*, perveni, رسیدہ ایم *reside im*, pervenimus. Responderque Turcico Perfecto secundo, ut hic ایر شمش در *irismistür*, vel ایر شمش *irismiš*.

Si autem huic participio præteriti temporis addatur præteritum substantivi, fiet Plurquamperfectum nostrum, hoc modo رسیدہ بود *reside būd*, pervenerat, رسیدہ بودند *reside būdend*, pervenerant, رسیدہ بودی *reside būdī*, perveneras, رسیدہ بودید *reside būdid*, perveneratis, رسیدہ بودیم *reside būdim*, perveneramus.

Et hæ sunt regulæ generales in omnibus.

Futurum seu Aoristus formatur ab Imperativo additâ characteristicâ personæ, ut hic رسید *res*, perveni, fit رسید *resed*, perveniet, perveniat, pervenit.

Cum autem dictum sit hoc tempus æquivalere Futuro Arabico مضارع *muzāryā* dicto, adeoque includere etiam præsens, sic determinabitur ad futurum præfixione particulæ ب *bi*, vel ب *bū*; ad Præsens autem præfixâ particulâ می *mī*, vel می *hemī*, & sic pro præsentis dices, رسید *mī resed*, pervenit, رسید *mī resend*, perveniunt, رسید *mī resi*, pervenis, رسید *mī resid*, pervenitis, رسید *mī resem*, pervenio, رسید *mī resim*, pervenimus. Pro Futuro autem رسید *birsed*, perveniet, رسید *būresend*, pervenient, رسید *biresi*, pervenies, &c. Non rarò tamen accidit, ut una pro altera particula ponatur, & sic رسید *mī* præfigatur Futuro, ut secus رسید *bi* Præsentis. Sed tu ab his abstine.

Datur etiam aliud Futurum Persis usitatissimum, quod formatur ab Infinitivo detracto ن *nun* finali, seu, quod idem est, à tertia Præteriti invariata & à Futuro seu Aoristo per suas personas conjugato verbi خواهیدن *chāhiden*, seu, ut aliis placet, خواستن *chāstēn*, velle, hoc modo:

خواهد رسید *chāhed resid*, perveniet, q. vult pervenire, er will hinkommen. خواهند رسید *chāhend resid*, pervenient, خواهی رسید *chāhī resid*, pervenies, خواهیم رسید *chāhim resid*, pervenietis, خواهیم رسید *chāhem resid*, perveniam, خواهیم رسید *chāhim resid*, pervenimus.

Imperativus fit hic ab Infinitivo, sublato یدن *iden*, ut رسیدن *residen*, pervenire, رسید *res*, perveni, cui sæpe præfigitur ب *bi* diciturque رسید *bires*, perveni aut pervenias. Reliquæ personæ sunt idem cum Aoristo seu Futuro.

Imperativus autem habens pro finali ی *je* consonantem, sæpe illam abjicit, ut à گویدن *gūiden*, quærere, fit گوئی *gūj*, & گو *gū*, quære. Sic شوییدن *šūjiden*, lavare, شوی *šūj*, & شو *šū*, lava; ab آیدن *ajiden*, vel, ut alii, ab آمدن *ameden*, venire, آئی *aj*, vel آیی *bijāj*, & آ *ā*, vel آیی *bijā*, veni. Immo etiam nomina omnia in ی *je* consonantem desinentia possunt quoque eam abjicere, ut خدای *chudāj*, & خدا *chudā*, Deus, پای *pāj*, & پا *pā*, pes, & sic de cæteris.

Porro Imperativus negativus seu prohibitivus fit præpositâ particulâ negativâ نه *ne*, vel usit. conjunctim نه *me*, ut رسید *meres*, non perveni, ne pervenias. Aliis autem temporibus non præponitur نه *me* pro negatione, sed نه *ne* separatum, aut sæpius نه *ne* conjunctum, ut رسید *ne resid*, non pervenit, رسید *ne resed*, non perveniet.

Quòd si verbum, cui præfigitur hujusmodi particula نه *ne*, & نه *me*, aut رسید *bi*, رسید *bū*, incipiat ab ل *elif*, interseritur رسید *je* consonans, ut رسید *bijā*, veni, رسید *mejā*, noli venire, رسید *nejāmed*, non venit.

Infinitivus thema est Verbi, ut apud nos, demitur autem plerumque ن finale post Verba خواستن *chāstēn*, velle, ut in Futuro secundo habuisti, توانیدن *tūwāniden*, posse, ut نتواند کرد *netuwāned kerd*, non poterit aut non potest facere, &c. Immo etiam absolute invenitur sic detruncatum instar Præteriti pro Infinitivo, seu actione verbali, ut خریدن *chyrīdū sürūcht*, significat emit & vendidit; item est Infinitivus, seu nomen actionis, emere & vendere, seu emptio & venditio.

Ipse autem Infinitivus integer nominalis, & actionem verbalem significat, ideoque admittit affixa pronominalia personæ, ut رسیدن *residenem*, meum pervenire, seu mea perventio. Plurima autem Verba formant hoc nomen verbale actionis ab Imperativo addito

dito

dito ش *is*, ut à بين *bīn*, vide, fit بینش *bīnīs*, visio, visus; à Verbo minùs usitato بینیدن *bīnīden*, seu, ut alii volunt, à دیدن *dīden*, videre.

Participium Præsentis temporis ab Imperativo formatur dupliciter; primò affixo ان *ān*, ut à رس *res*, perveni, fit رسان *resān*, perveniens. Sic à رو *rew*, eas, روان *rewān*, iens, cui aliquando additur otiosum & ه *he*, روانه *rewāne*, iens: ab افت *ūft*, cade, افتان *ūftān*, cadens: à ترس *ters*, time, ترسان *tersān*, timens: à کن *kūn*, fac, کنان *kūnān*, faciens. Sed hæc Participia redolent Gerundia nostra in *do*, uti dicitur و افتان *ūftān* و خیزان *ūftānū chīzān*, quod Turca reddit دوشرك قالقرق *dūšerek kalkarak*, cadens & surgens, *h. e.* modò cadendo, modò surgendo. Sæpe autem huic detrahitur finale ن *nun*, ut رسا *resā*, perveniens, افتا *ūftā*, cadens, کنا *kūnā*, faciens, *pro* رسان *resān*, افتان *ūftān*, کنان *kūnān*. Immo ipse Imperativus nudus sumitur sæpe, præsertim in compositione, *pro* Participio, seu nomine Actoris, ut دست رس *destres*, cujus manus est perveniens, attingens, *h. e.* qui potest aliquid efficere, aut potitus, assecutus, compos, qui sibi quid comparavit, کام یاب *vel کامیاب kāmīāb*, qui quod desiderat invenit & consequitur, voti compos, felix. Rariùs hoc absolutè invenitur, ut خواه و ناخواه *chābū nā chāb*, volens, nolens.

Secundò formatur Participium Præsentis, seu propriè nomen Actoris, quod Latinis est in *tor*, ab eodem Imperativo, adjecto نده *ende*, ut à رس *res*, perveni, fit رسنده *resende*, perveniens, *q.* perventor. Sic à کن *kūn*, fac, کننده *kūnende*, faciens, factor, à در *dirēw*, metè, درونده *dirēwende*, metens, messor.

Participium Præteriti temporis, & Passivum fit ab Infinitivo, loco ن *nun* finalis, posito & ه *he*, ut à رسیدن *resīden*, pervenire, fit رسیده *resīde*, qui pervenit, assecutus. Sic ab omnibus Verbis intransitivis, & passivæ significationis, ut افتاده *ūftāde*, lapsus, ab افتادن *ūftāden*, cadere, labi: خسته *chaste*, vulneratus, à خستن *chasten*, vulnerari. A Verbo autem Transitivo promiscuam habet significationem activam, vel passivam, ut کشاده *kūsāde*, aperiens, seu qui aperuit, & apertus, *a, um*. Sensu autem discernuntur, & sæpe per Verba Substantiva بودن *būden*, esse, *pro* Activo, شدن *sūden*, کستن *gesten*, کردن *gerdīden*, esse, fieri, evadere, effici, *pro* Passivo, *v. g.* کشاده است *kūsāde est*, vel کشاده بود *kūsāde būd*, aperiens fuit, aperuit (potest tamen etiam significare apertus est, erat) کشاده شد *kūsāde sūd*, apertus fuit. Sic nihade است *nihāde est*, vel nihade بود *nihāde būd*, posuit, nihade شد *nihāde sūd*, positus fuit. داده است *dāde est*, dedit, داده شد *dāde sūd*, datus fuit, دانسته بود *dānīste būd*, cognovit, vel cognoverat, دانسته شد *dānīste sūd*, cognitus fuit.

Observe itaque tempora Verbi omnia à duobus formari, nempe ab Infinitivo & ab Imperativo; & hujusmodi quidem terminationis Verba, *pec.* polysyllaba omnium regularissimè formant Imperativum ab Infinitivo, rejecto یدن *īden*, ut & pauca polysyllaba in ادن *āden*, ut ab افتادن *ūftāden*, cadere, fit افت *ūft*, cade; ab ایستادن *īstāden*, stare, ایست *īst*, sta, نهادن *nihāden*, ponere, نه *nih*, pone, فرستادن *firīstāden*, mittere, فرست *firīst*, mitte. Cætera ferè omnia non admittunt regulam hanc, sed aliter & aliter formant Imperativum, eum plerumque mutuando ab aliis ejusdem significationis seu primæ formæ Verbis licèt non admodum usitatis, aut penitus aboletis. Sic docet eruditissimus *Sūdi* multorum librorum Persicorum commentator: vult enim, *v. g.* Imperativum کن *kūn*, fac, formari ab Infinitivo quantumvis aboletito کنیدن *kūnīden*, licèt plerique alii Lexicographi Persici dicant esse Imperativum Verbi کردن *kerden*, facere, quod ex Indice paulò post secuturo apparebit,

PASSIVUM propriè distinctæ formæ non habent Persæ, sed nonnulla habent sub terminatione activa passivæ significationis, ut کردیدن *ker*, vel گردیدن *gerdīden*, fieri, effici, evadere: ac dici possunt Passivo-neutra, aut Neutro-passiva. Multa etiam habent communia, *scil.* activæ & passivæ significationis promiscuè, ut آمیختن *āmīchten*, miscere, & misceri, آموختن *āmūchten*, discere & docere. Cæterum reddunt sæpe Passivum more Italicorum, Gallorum, &c. per Verbum Substantivum شدن *sūden*, fieri, & Synonyma, ac Præteritum Participii proprii Verbi, ut خوانده شدن *chānde*, vel *chunde sūden*, legi, خوانده شد *chānde sūd*, lectus est, خوانده می شد *chānde mī sūd*, legebatur, خوانده بشود *chānde būšewed*, vel خوانده خواهد شد *chānde chāhed sūd*, legetur, خوانده می شود *chānde būšewed*, legitur, تاخوانده شود *tā chānde sūwed*, ut legatur, & sic de reliquis.

Paradigma secundæ Conjugationis.

شناختن *šinächten*, intelligere, cognoscere.

Præteritum.

شناخت *šinächt*, cognovit,
شناختی *šinächtî*, cognovisti,
شناختم *šinächtem*, cognovi,شناختند *šinächtend*, cognoverunt.
شناختید *šinächtîd*, cognovistis.
شناختیم *šinächtîm*, cognovimus.

Futurum.

شناسد *šināsed*, cognoscet, cat, cit,
شناسی *šināsî*, cognoscetis, cas, cis,
شناسم *šināsem*, cognoscam, co,شناسند *šināsend*, cognoscent, cant, cunt.
شناسید *šināsîd*, cognoscetis, catis, citis.
شناسیم *šināsîm*, cognoscemus, camus, eimus.

Imperativus.

شناس *šinās*, شناس *bîšinās*, cognosce, intellige.

Participium Præfens.

شناسان *šināsân*, شناسا *šināsâ*, شناس *šinās*, شناسنده *šināsende*, cognoscens.

Participium præter.

شناخته *šinächte*, qui cognovit, & cognitus.

Præteritum & Participium præter. eâdem ratione formantur ab Infinitivo, ut in prima Conjugatione. Futurum autem, seu, à quo formatur, Imperativus, fit plerumque à supposito altero ejusdem significationis Verbo in *یدن* *iden*, sive usitato, sive obsoleto & irreperibili, ut hic شناختن *šinächten*, intelligere, cognoscere, mutuatur Imperativum, & consequenter Futurum, seu Aoristum, ac Participia Præfentis temporis à synonymo Verbo minus usitato شناسیدن *šināsîden*, intelligere, cognoscere, ita ut rarò hujus ultimi Verbi in usum veniant Præterita, Infinitivus, & Participium Præter. sed semper Futurum, Imperativus, & Participia Præf. etiam in altero شناختن *šinächten*. Quod intellige de aliis omnibus, quorum Index sequitur.

Index Verborum Aoristum irregulariter formantium.

آجستن *âjisten*, plantare, آج *âj*, planta, q. ab آجیدن *âjîden* inusit.
آختن *âchten*, stringere gladium, & intendere hastam in aliquem, assequi, &c. آخ
آخ, stringe, &c. q. ab آخیدن *âchîden*, Idem.
آراستن *ârâsten*, ornare, instruere, آرای *ârâj*, ab آراییدن *ârâjîden*, Idem.
آزدن *âzden*, & آزدن *âzden*, & آزدن *âzden*, infingere cultrum, & confuere, از *az*, ez,
آز, infige, confue, ab آزدن *âzîden*, Idem.
آزاردن *âzârden*, & usit. آزردن *âzûrden*, offendere, increpare, infestare, &c. آزر
آزار, offende, increpa, &c. ab آزاریدن *âzâriden* inusit.
آزمودن *âzmûden*, probare, experiri, آزمای *âzmâj*, experire, ab آزماییدن *âz-
mâjîden*.
آزندن *âjenden*, uti آزندن *âjden* superius.
آسودن *âsûden*, quietere & quietare, آسای *âsâj*, vel contractè آسا *âsâ*, quiete,
ab آساییدن *âsâjîden*, Idem.
آسوفتن *âsûften*, & آشوفتن *âsûften*, conturbare, conturbari, &c. آشوب *âsûb*,
conturba & bare, ab inus. آشوبیدن *âsûbîden*, Idem.
آغشتن *âghysten*, & آغاشتن *âghâsten*, & آغیشتن *âghîsten*, dissecare, & ma-
cerare, ac Pass. macerari, &c. آغیش *âghîs*, macera, macerare, ab آغیشیدن *âghîsî-
den*, Idem.
آغوشتن *âghûsten*, ut usitatum آغوشیدن *âghûsîden*, amplecti.
آفرآختن *efrâchten*, & راریس آفرآشتن *efrâsten*, exaltare, efferre, & efferri, effer-
re se, exaltari, آفرآز, exalta. &c. ab آفرآزیدن *efrâzîden*, Idem.

افروختن

افروختن *efrūchten*, splendere, ardere, & urere, illuminare, افروز *efrūz*, arde, ure, ab افروزیدن *efrūziden*, Idem.

آفریدن *āferiden*, creare, آفرین *āferīn*, crea, ab *inuf.* آفرینیدن *āferīniden*.

افزودن *efzūden*, augere, & crescere, افزای *efzāj*, cresce, ab افزایدن *efzājiden*, Idem.

افشاردن *efsārden*, inania loqui, افشار *efsār*, inania loquere, ab *inuf.* افشاریدن *efsāriden*.

افشاندن *efsānden*, spargere, افشان *efsān*, sparge, ab افشانیدن *efsāniden*, Idem.

افشردن *efsūrden*, exprimere succum ex fructibus, افشار *efsār*, & *efsūr*, exprime, ab *inuf.* افشردیدن *efsūrīden*.

افکندن *efkenden*, dejicere, disjicere, افکن *efken*, disjice, ab *inuf.* افکنیدن *efkenīden*, Idem.

آکندن *ākenden*, ut آکنیدن *ākenīden*, implere, infarcire.

آلودن *ālūden*, polluere, inquinare, آلائی *ālāj*, inquina, ab آلایدن *ālājiden*, Idem.

آمادن *āmāden*, & آمودن *āmūden*, paratum esse, & parare, آماز *āmāz*, ab *inuf.* آمازیدن *āmāziden*.

آموختن *āmūchten*, *āmūchten*, contractum ab آموختن

آمدن *āmeden*, venire, آی *āj*, veni, ab آیدن *ājiden*, Idem.

آموختن *āmūchten*, discere & docere, آموز *āmūz*, discere, doce, ab آموزیدن *āmūziden*, Idem.

آمیختن *āmīchten*, miscere, & misceri, آمیز *āmīz*, misce, & miscere, ab آمیزیدن *āmīziden*, Idem. & sic de reliquis, quorum tantum Imperativum dabo.

آبآشتن *embāsten*, implere, آبآر *embār*, imple.

آنداختن *endāchten*, jaculari, jacere, آنداز *endāz*, jaculare, jacias.

آندوختن *endūchten*, lucrari, آندوز *endūz*, lucrare.

آندودن *endūden*, illinire, incrustare, آندای *endāj*, illinito.

آنگاشتن *engāsten*, opinari, putare, آنگار *engār*, puta.

آنگیختن *engīchten*, concitare, extrahere, آنگیز *engīz*, concita, extrahe.

آوبآشتن *ewbāsten*, *ūbāsten*, i. q. آوبآریدن *ewbārīden*, deglutire.

آوگندن *ewkenden*, pro superiori آوگندن

آوردن *āwerden*, & *āwürden*, ferre, portare, adferre, آور *āwer*, & contractè آر *ār*, adfer, ter, à minus *usit.* آوردن *āwerīden*, & آریدن *ārīden*, Idem.

آویختن *āwīchten*, pendere, suspendere, آویز *āwīz*, suspende.

آهنگیدن *āhīchten*, i. q. آهنگیدن *āhīchīden*, intendere, & evaginare *gladium*, & ponderare, librare.

باختن *bāchten*, ludere, باز *bāz*, lude.

پالودن *pālūden*, colare, پالای *pālāj*, cola, percola.

بایستن *bājīsten*, oportere, convenire, بای *bāj*, convenito.

پایستن *pājīsten*, expectare, پای *pāj*, expecta.

بخشودن *bachsūden*, & بخشیدن *bachsīden*, condonare, بخشای *bachsāj*, & بخش *bachs*, condona.

پذیرفتن *pezīresten*, acceptare, admittere, پذیر *pezīr*, admitte.

پرداختن *perdāchten*, perpolire, پرداز *perdāz*, perpolias.

برداشتن *berdāsten*, auferre, tollere, بردار *berdār*, tolle. پرداختن *perdachten*, i. q. پرداختن

بردن *bürden*, ferre, portare, بر *ber*, porta, fer.

برنیشتن *berništen*, conscendere, insidere, برنیش *berniš*.

پروردن *perwerden*, alere, educare, پرور *perwer*, educa.

پرهیزدن *perhīzden*, erudire, docere, پرهیز *perhīz*, doce.

پژمردن *pejmürden*, marcescere, پژمر *pejmür*, marcesce.

بستن *besten*, vincire, ligare, بند *bend*, liga.

پنداشتن *pendāsten*, & *pindāsten*, putare, existimare, پندار *pendār*, existima.

بودن *būden*, esse, بو *būw*, & *usit.* باش *bās*, *sis*, esto.

بیشتن *bīchten*, cribrare, بیز *bīz*, cribra. &

پیشتن *pīchten*, captivum reddere & impotentem.

- پیراستن *pīrāsten*, concinnare, aptare, &c. پیرای *pīrāj*, orna.
 پیوستن *pejwesten*, conjungi & conjugere, پیوند *pejwend*, conjungitor.
 تاختن *tāchten*, festinanter incedere, contorquere, تاز *tāz*, contorque.
 تافتن *tāften*, accendere & ardere, &c. تاب *tāb*, accende, &c.
 توختن *tūchten*, colligere & colligi paulatim, &c. توز *tūz*.
 جستن *giūsten*, quærere, &c. جوی *giūj*.
 چیدن *čiden*, legere, colligere, چین *čin*.
 خاستن *chāsten*, surgere, خیز *chīz*, surge.
 خواندن *chānden*, legere, & invitare, خوان *chān*, vul. *chūn*.
 خوردن *chorden*, comedere, خور *chor*, comede.
 دادن *dāden*, dare, ده *dib* & *deh*, da.
 داشتن *dāsten*, habere, tenere, دار *dār*, tene.
 دانستن *dānisten*, scire, دان *dān*, scito.
 دریافتن *derjāsten*, assequi, capere, intelligere, در یاب *der jāb*.
 دیدن *diden*, videre, بین *bīn*, vide.
 راندن *rānden*, abigere, agere, ران *rān*.
 رستن *resten*, dimitti, liberari, ره *reh*.
 رستن *rūsten*, crescere, روی *rūj*, cresce.
 رفتن *resten*, ire, incedere, ره *reh*.
 ریختن *rīchten*, fundere, &c. ریز *rīz*.
 ریستن *rīsten*, nere, suffurrum edere, &c. ریس *rīs*.
 زادن *zāden*, parere, & nāci, زای *zāj*.
 زدودن *zūdūden*, polire ex rubigine, زدای *zedāj*.
 زیستن *zīsten*, vivere, زی *zī*, vive.
 ساختن *sāchten*, facere, parare, effingere, ساز *sāz*.
 سپردن *sūpūden*, commendare, committere, سپار *sipār*, سپر *siper*.
 سبوختن *sūbüchten*, & *sūpüchten*, pungere, سبوز *sūpūz*.
 ستان *sitāden*, & ستانیدن *sitāsten*, capere, ستان *sitān*.
 ستردن *sütürden*, radere, deplumare, ستر *sütür*.
 ستودن *sütüden*, laudare, ستای *sitāj*.
 سرشتن *sirīsten*, subigere, commiscere, سریش *sirīs*.
 سفتن *sūften*, perforare, سنب *sūneb*.
 سوختن *sūchten*, urere, سوز *sūz*.
 سوندن *sūden*, palpare, &c. سای *sāj*.
 شانیدن *šānden*, & شانیدن *šanīden*, pectere.
 شتافتن *šitāsten*, festinare, شتاب *šitāb*.
 شدن *šūden*, fieri, esse, شو *šew esto*, fias.
 شستن *šūsten*, lavare, شوی *šūj*.
 شکافتن *šikāsten*, findere, findi, شکاف *šikāf*.
 شکردن *šikerden*, venari, شکر *šiker*.
 شکستن *šikesten*, frangere, & frangi, شکن *šiken*.
 شکفتن *šikīsten*, mirari, شکیب *šikīb*, & *šūkuften*, aperiri florem, florescere.
 شمردن *šūmürden*, numerare, شمار *šūmār*.
 شناختن *šināchten*, intelligere, شناس *šinās*, intellige.
 شنیدن *šinūden*, & شنافتن *šināsten*, & شنودن *šinūden*, audire, pro شنیدن *šinīden*.
 غنودن *ghunūden*, dormitare, i. q. غنودیدن *ghynewīden*.
 فرکندن *ferkenden*, rivum fodere, i. q. فرکندیدن *ferkēden*.
 فرمودن *fermūden*, jubere, فرمای *fermāj*.
 فروختن *fürüchten*, vendere, فروش *fürūs*, vende; nam فروش *fürüz est* accende, & accendere.
 فریفتن *firīsten*, decipere, فریب *firīb*.
 فرودن *füzūden*, augeri, فرای *fezāj*.
 فسردن *füsürden*, congelari, فسر *füsür*.
 فشردن *füsürden*, & *fisirden*, exprimere, & stringere, فشار *fisār*, فشردن *fiser*.
 فکندن

فکندن *fikenden*, abjicere, فکن *fiken*.
 کادن *kāden*, coire, congregi cum muliere, کای *kāj*.
 کاستن *kāsten*, diminuere, diminui, اک *kab*.
 کداختن *gūdāchten*, liquefacere, & liquefieri, *i. q.* کدازیدن *gūdāziden*.
 گذاشتن *gūzāsten*, relinquere, dimittere, eliberare, transire, گزار *gūzār*, گذشتن *gūzēsten*, transire, گذر *gūzer*.
 کردن *kerden*, facere, کن *kūn*, fac.
 گرفتن *giristen*, capere, گیر *gīr*, گریز *gīr*.
 گریختن *gīrichten*, fugere, گریز *gīrīz*.
 گریستن *gīristen*, flere, گری *gīrj*.
 گزاردن *gūzārden*, solvere, præstare, گزار *gūzār*.
 گستریدن *kūsteriden*, sternere, *i. q.* گستریدن *kūsteriden*.
 گسیختن *kūsichten*, گسیستن *kūsīsten*, rumpere & rumpi, کسیل *kūsīl*, کسیل *kesīl*.
 کشادن *kūsāden*, گشودن *kūsūden*, aperire, کشای *kūsāj*.
 کشتن *kīsten*, serere, کار *kār*, لere. گشتن *kūsten*, occidere, کش *kūš*, occide. Item *gēsten*, reverti, converti, evadere, fieri, esse, کش *gēs*, fias r.
 کشفتن *kūsūften*, dispergere, کشف *kūsūf*.
 گفتن *gūften*, dicere, گوی *gūj*, dic.
 گماشتن *gūmāsten*, dimittere, missum facere, & applicare, گمار *gūmār*.
 کندن *kenden* & *genden*, pro گندیدن *gēndiden*, *kēndiden*, putrescere.
 لاندن *lānden*, movere, agitare, *i. q.* لاندیدن *lānidēn*.
 ماندن *mānden*, manere, ماندستن *mānisten*, similem esse. مان *mān*, mane, & *fimilis esto*.
 مردن *mūrden*, mori, میر *mīr*.
 نوشتن *nūbīsten*, *nībīsten*, scribere, نوشت *nūwīs*.
 نشاستن *nīsāsten*, jubere sedere, نشان *nīsān*, نشینان *nīsīmān*.
 نشاندن *nīsānden*, figere, infigere, signare, & jubere sedere, نشان *nīsān*.
 نشستن *nīsēsten*, sedere, نشین *nīsīn*, sede.
 نگرستن *nīgerīsten*, aspicere, فکر *nīger*.
 نمودن *nūmūden*, ostendere, نمای *nūmāj*.
 نواختن *nūwāchten*, demulcere, نواز *nūwāz*.
 نوشتن *nūwīsten*, *vul. nūwīsten*, scribere, نوشت *nūwīs*.
 نهادن *nībāden*, ponere, نه *nīb*, pone.
 نهفتن *nībūften*, latere, delitescere, & abscondere, نهین *nībēn*.
 هشتن *hīsten*, deponere, demittere, هیش *hīs*.
 یافتن *jāften*, invenire, یاب *jāb*.

Haftenus de verbis Perficis. Redeamus tandem ad Turcica, & in eorum secundæ conjugationis paradigmate, nostratum methodo, exponamus etiam, quomodo Arabes & Perse singula cujusque modi tempora exprimere soleant.

CAPUT SEPTIMUM

Secunda Turcicorum Verborum Conjugatio, variis linguis explicata.

Duas esse diximus adhuc in Capite secundo hujus quartæ Partis Verborum Turcicorum Conjugationes, prima Infinitivum habentium in مک *mek*, quorum Paradigma exposuimus Cap. 4. nempe سومک *sewmeḳ*. Secundam verò esse diximus Verborum Infinitivum in مک *mak* habentium, quorum hoc capite Paradigma exhibemus, nimirum بقیق *bakmak*, cum concordantia aliarum linguarum Arab. نظر *nez. erün*, seu نظر *nezera*. Pers. نگرستن *nīgerīsten*, نگرستن *nīgerīsten*, نگریدن *nīgerīden*, vel نکاد کردن *nīgāh kerden*. Lat. Aspicere. Germ. Schauen. Ital. Guardare, mirare. Gall. Regarder. Pol. Patrząć / poglądać.

Indi-